

SAVET NATO SAGLASAN O UKIDANJU TAMPON ZONE?!

Brisel, 7. 3. 2001. - Ambasadori svih 19 zemalja NATO slazu se da zona bezbednosti na jugu Srbije treba da bude ukinuta sto pre, ali se jos nisu dogovorili o nacinu na koji ce to biti uradjeno, izjavio je agenciji Srna portparol NATO. "Savet NATO je razmatrao ovo pitanje, ali konacan dogovor nije postignut. Americka strana ima neke primedbe oko nacina ukidanja zone bezbednosti", dodao je on. Prema njegovim recima, postavlja se pitanje "da li ce zona biti ukinuta za deset ili mesec dana, u kojim fazama, da li pre toga treba uvesti neke mere poverenja, povuci Pristinski korpus i slicno". On je naglasio da ce prvi korak ovog procesa biti ukidanje malog dela zone na jugoslovensko-makedonskoj granici, a potom i cela zona. Visoki predstavnici NATO-a nastavili su oko 15.00 casova razgovore o ovom pitanju.

Cvrsto opredeljenje

"Mislim da je i nase privodjenje 200 tih ekstremista ocigledan dokaz nase opredeljenosti po ovom pitanju", rekao je Kabadjozu. Zvanicnici Kfora su upozorili da odluka da se Vojsci Jugoslavije dozvoli ulazak kilometar unutar tampon-zone moze dovesti do sukoba izmedju "saveznickih" snaga i VJ. Son Saliven, politicki savetnik Kfora, rekao je da postoji definitivna opasnost od sukoba ako Srbi krenu za albanskim napadacima.

POGINULA DVA JUGOSLOVENSKA VOJNIKA NA JUGU SRBIJE

Bujanovac, 7. 3. 2001. - Dva vojnika Vojske Jugoslavije poginula su, a jedan oficir i jedan vodnik su ranjeni u sredu, kada je njihovo vozilo oko 13.30 casova naletelo na protivtenkovsku minu ili neku drugu napravu na brdu iznad sela Oraovica, dva kilometra severno od Preseva, izjavila je clan Koordinacionog tela vlada Srbije i Jugoslavije Biserka Matic za Radio B92. Ona nije znala da kaze imena nastradalih, ali je rekla da su poginuli bili vojnici po ugovoru.

"Naleteli su na protivtenkovsku minu ili neku drugu napravu, upravo je uvidjaj u toku. Dzip je raznet, izbacena sedista, po drvecu vise delovi odece... To je na brdu iznad sela Oraovica, i postoji sumnja da je neko tu napravu podmetnuo u toku noci. Vojno vozilo je tuda vec bilo prošlo i u povratku mu se to dogodilo", rekla je Biserka Matic.

OBRACUN AMERICKOG KFORA I ALBANSKIH EKSTREMISTA

Vojnici Kfora, brigade Istok, koju sacinjavaju americki vojnici, ranili su u kratkoj razmeni vatre dvojicu neidentifikovanih napadaca, u sredu oko 9 casova, kod sela Mejak na Kosovu, izjavio je za B92 portparol Kfora major Ricard Hefer. Medju pripadnicima medjunarodnih snaga nema povredjenih, dodao je Hefer.

"Ovog jutra vojnici su uocili cetvoricu naoruzanih lica kako napustaju jednu kucu na kraju sela Mejak u blizini granice sa Makedonijom. Posto su neidentifikovana lica pokazala neprijateljstvo i uperila oruzje prema vojnicima Kfora, oni su vatrom iz streljackog naoruzanja ranili dvojicu napadaca. Jedan od njih je uhapsen, dok su drugi pobegli ka selu Tanusevci u Makedoniji. U ovom trenutku vojnici Kfora zbrinjavaju i evakuisu ranjenog napadaca i pokusavaju da stupe u kontakt sa neidentifikovanom naoruzanom grupom, da bi sprecili dalje napade i nasilne akcije", izjavio je za B92 major Hefer.

PARIZ ZA POVRATAK JEDINICA VJ U KOPNENU ZONU BEZBEDNOSTI

Pariz, 7. 3. 2001. - Stav Francuske je da bi delovi jedinica Vojske Jugoslavije trebalo da se vrate "mozda vec u toku ove sedmice" u odredjene delove Kopnene zone bezbednosti na administrativnoj granici Kosmeta, paralelno sa boljom bezbednosnom situacijom, koju treba da osiguraju medjunarodne snage na Kosmetu, saopsteno je u sredu u francuskom Ministarstvu inostranih poslova. U sedistu francuske diplomatije isticu da bi jedna od sledecih faza trebalo da bude putpuno ukidanje Kopnene zone bezbednosti i povratak Vojske Jugoslavije na celu teritoriju Jugoslavije. "To je jedini ispravni put, jer je to jugoslovenska teritorija", receno je u Ke d'Orseju. Pre toga, dodaje se, u zonu treba poslati dodatne evropske posmatrace i osigurati njihovu bezbednost, a Pariz smatra da u tu svrhu nipošto ne treba slati nove snage, vec koristiti postojece jedinice Kfora u saradnji sa redovnim sastavom Vojske Jugoslavije.

LEJTI: RAZMATRA SE ULAZAK VJ NA GRANICU S MAKEDONIJOM

Generalni sekretar NATO Dzordz Robertson je u utorak, posle privatnog sastanka s generalnim sekretarom UN Kofijem Ananom i clanovima Saveta bezbednosti UN, rekao da NATO razmatra mogucnost da dozvoli vojnicima Jugoslavije da udju u zonu granice izmedju Makedonije i Srbije da bi pomogli u eliminisanju aktivnosti albanskih ekstremista. "Sada smo veoma blizu moguće odluke o dopustanju ulaska jugoslovenskih snaga u zonu bezbednosti duz granice s Makedonijom i nadam se da ce ta odluka biti donesena tokom ove nedelje", izjavio je Robertson. Portparol NATO Majk Lejti je u ekskluzivnoj izjavi za Radio B92 potvrdio da Alijansa ozbiljno razmatra ovu mogucnost. "Ne zelimo da se Kopnena zona bezbednosti koristi ni kao utociste za ekstremiste, ni kao koridor za snabdevanje municijom ekstremista koji operisu na severu Makedonije. Razmatramo da li da dozvolimo srpskim snagama da se vrate u uzak pojas teritorije odmah uz granicu izmedje Makedonije i Srbije i sprece da ta zona bude koriscena kao koridor za naoruzane Albance. Naravno, to ce biti deo faznog i uslovnog ukidanja zone bezbednosti o kom smo vec govorili. U tom slucaju, ocekujemo od srpskih snaga da se vrate i zatvore vrata ekstremistickim grupama. Takodje je vrlo vazno da shvate da moraju da se ponasaju izuzetno odgovorno. Ako ova odluka bude usvojena, to ce biti svojevrstan test da li mogu da se ponasaju odgovorno, sto sada ocekujemo od nove srpske vlade. Odluku ce doneti NATO, nadamo se do kraja nedelje", rekao je Lejti i naglasio da Kopnena zona bezbednosti ostaje pod nadleznoscju komandanta Kfora. "On ce ostati jedini nadlezan za odobravanje pristupa toj zoni. Znaci, on ce moci da odobri pristup srpskim snagama, ali ce moci i da im ga uskrati, ako se budu pogresno ponasale. On je glavni komandant i donosice odluke koje ce doprineti dobrobiti Kosova i generalnoj stabilnosti u

regionu", rekao je Lejti u izjavi za Radio B92.

Lejti je za Radio B92 potvrdio da je Kfor pojačao patrole i povećao njihov broj na području kosovsko-makedonske granice. "Sada su tamo dodatne trupe i one patroliraju vrlo aktivno u selima koja su blizu opasne zone. Sada možemo mnogo efektivnije da sprecimo ekstremiste da koriste Kosovo kao rezervni položaj za napade na severni deo Makedonije. Mi već pomazemo makedonskim vlastima i podržavamo ih na sve moguće načine, a razgovarali smo i o tome kako možemo dodatno da im pomognemo", rekao je Lejti i naglasio da je severni deo Makedonije suverena teritorija druge zemlje i da Alijansa nema mandat da tamo operise. "Imamo mandat na Kosovu i tamo ćemo uraditi sve što moramo da osiguramo da ekstremističke grupe ne mogu lako da operisu odatle. Pravila angazovanja nam omogućavaju da iskoristimo neophodnu silu da obezbedimo mir i stabilnost i mi ćemo je koristiti, ali ne možemo da operisemo na suverenoj teritoriji druge zemlje. NATO je veoma prisutan u Makedoniji. Njena teritorija je esencijalna za naše funkcionisanje i za snabdevanje trupa Kfora na Kosovu, ali to nije naša teritorija i nemamo mandat za vojne operacije na tom području. Uradicemo naš posao na Kosovu, a NATO već nudi pomoć i svoje usluge makedonskoj vladi. Potrudicemo se još više da vidimo šta još možemo da uradimo u tom području u kome je naše prisustvo već pojačano", rekao je Lejti za B92

Kabidjozu: NATO spreman na smanjenje tampon-zone

KFOR CE DATI SVOJ PREDLOG

PRISTINA (Srna) - Komandant Kfora general Karlo Kabidjozu saopstio je da će Kfor, pod vodjstvom NATO-a, planirati kako da se izvede smanjenje zone kopnene bezbednosti između Kosova i Srbije, saopstio je u nedelju Kfor.

U saopštenju se navodi da su odluku o smanjenju zone bezbednosti doneli ministri inostranih poslova NATO-a, koji su na sastanku u Briselu izrazili duboku zabrinutost oko upotrebe zone bezbednosti kao utocista za aktivnosti ekstremista. Da bi se izbegle takve aktivnosti, NATO je spreman da primeni uslovno smanjenje zone, navodi se u saopštenju Kfora. "Očigledno, svaka konačna odluka o smanjenju ostaje na NATO-u", rekao je Kabidjozu i dodao da je sada prerano govoriti o tome "koji ćemo savet ponuditi Alijansi". Kabidjozu će i dalje imati apsolutnu kontrolu nad zonom, istice se u saopštenju.

"Kao što je i predviđeno Vojno-tehničkim sporazumom, ovo uključuje ovlastenja nad borbenim poretkom VJ i snaga bezbednosti putem naše zajedničke komisije za implementaciju", dodao je Kabidjozu.

Kfor tvrdi da je od prošlog novembra preuzeo oštre mere na jačanju administrativne granice između Kosmeta i južne Srbije. To je radjeno da bi se sprecile oružane albanske grupe da koriste Kosmet kao pozornicu za ilegalne akcije na jugu Srbije, navodi Kfor.

ZAJEDNICKA IZJAVA EZ I SAD O KOSOVU

Pristina (USOP), 26 Februar 2001 -- Evropska zajednica i Sjedinjene Američke Drzave nastavljaju sa podrškom svim stanovnicima Kosova koji rade na izgradnji demokratskog društva sa uspesnom trzisnom ekonomijom. Mi smo ponovili potrebu za punom primenom rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Novo demokratsko Kosovo mora da se pridržava vladavine zakona, da štiti prava svih ljudi, i da garantuje njihovu bezbednost i sigurnost. Podržavamo inicijativu Svetske banke i Evropske komisije da održe konferenciju donatora za Kosovo u Pristini. Rezultati konferencije pokazuju da se nastavlja sa snažnom podrškom međunarodne zajednice onome što je ostalo da se uradi na Kosovu. Evropska Zajednica i Sjedinjene Američke Drzave će nastaviti sa vodećom ulogom u tim naporima. Evropska Zajednica i Sjedinjene Američke Drzave danas takodje snažno osudjuju ekstremističko nasilje kao što je svirep napad od strane nepoznatih lica na autobus sa nedužnim civilima 16 februara u blizini grada Podujeva. Demokratsko Kosovo ne može biti izgradjeno na netoleranciji, etničkoj mržnji, i teroru nad nedužnim ljudima. Incidenti ove vrste ozbiljno podrivaju finansijsku i političku podršku naše javnosti i Parlamenta kosovskoj demokratskoj tranziciji i ekonomskom oporavku. Evropska zajednica i Sjedinjene Američke Drzave pozivaju sve organizacije i političke partije na Kosovu da osude ove gnusne napade na najzesci način i da saradjuju sa vlastima na izvodjenju ovih kriminalaca pred pravdu. Mi takodje pozivamo stanovnike Kosova da pokazu da neće tolerisati nasilje.

Reagovanja na siptarsku platformu za resenje problema na jugu Srbije

NEPRIHVATLJIVA INTERNACIONA-LIZACIJA

BEOGRAD - Platforma za resenje problema u opstinama Bujanovac, Medvedja i Presevo, mada se u mnogim tackama podudara sa planom Vlade Srbije i SRJ, sadrzi i niz neprihvatljivih predloga.

Prvi je, svakako, pokušaj internacionalizacije problema kroz predlog da se pregovori vode u nekoj drugoj zemlji. Zahtev za razgovorima u drugoj zemlji i specijalni status Predsednik koordinacionog tela Savezne i Republicke vlade i potpredsednik vlade Srbije Nebojsa Covic ocenio je kao nerealne snove i egzibicionizam.

Član IO GO DSS i republički poslanik Dragan Lazic u izjavi za "Glas" kaže da, ako su već međunarodna zajednica i NATO prihvatili plan Vlade Srbije kao realno i veoma dobro polaziste za resenje krize, ne vidi razlog zasto bi bila potrebna i platforma DPP i "OVPBM".

- Ali, Siptari već imaju oprobani recept: krenu s maksimalističkim zahtevima, da bi bili zadovoljni s polovinom. To je takozvani tetovski recept. Ujedno, prihvatanje nekih tacaka platforme automatski bi značilo reviziju, ili čak i suspenziju Kumanovskog sporazuma - kaže Lazic.

Sustina je u tome, kaže izvor "Glasa" iz Pristine, da se zapocnu pregovori i vode " na osnovu principa neiskljucivanja nijednog resenja, kao i na osnovu poznatih međunarodnih principa", da bi se dobilo u vremenu.

On podseca da je ova platforma, koja uglavnom sadrzi opšta resenja, iznudjena, odnosno pripremljena da bi se udovoljilo

medjunarodnoj zajednici koja vrsi pritisak na vodje "OVPBM".

Socijaldemokratska unija, koja je ocenila da se ponudjeni plan za resavanje krize na jugu Srbije "u velikoj meri podudara sa planom Vlade Srbije i SRJ, navodi da se "u ovom politickom trenutku treba koncentrisati na slicnosti, a ne na razlike". SDU ocenjuje da bi "moguci kamen spoticanja" moglo da bude insistiranje da se pregovori obave izvan Srbije, kao i sastav pregovarskog tima, ali se naglasava da je "najvaznije da pregovori zapocnu i da nasilje prestane".

LJ. Staleovic

SOLANA: EU NAJOSTRIJE OSUDJUJE NASILJE U MAKEDONIJI

BRISEL (Beta) - Visoki predstavnik EU Havijer Solana u nedelju je, u telefonskom razgovoru sa predsednikom Makedonije Borisom Trajkovskim, ostro osudio nasilje u Makedoniji i preneo punu podrsku EU vlastima u Skoplju.

OEBS ZA INTERVENCIJU

SKOPLJE (FoNet) - Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) saopstila je da ce podrzati oruzanu akciju Makedonije protiv albanske gerile koja dejstvuje po selima u blizini granice sa Kosovom, javlja Rojters.

Nakon sto su juce u toj oblasti ubijena tri makedonska vojnika, ambasador Oebsa u Skoplju Karlo Ungaro izjavio je da je makedonska bezbednost ugrozena.

"Cenimo uzdrzanost koju su makedonska vojska i policija pokazale protekle dve nedelje provokacija. Nakon nedelnog dogadjaja mi cemo razumeti i podrzati razuman vojni odgovor u pokusaju da se situacija kontroliSe", rekao je Ungaro.

ZATRAZENO HITNO SAZIVANJE SB

SKOPLJE (Tanjug) - Makedonski ministar inostranih poslova Srdjan Kerim izjavio je u nedelju uvece da je zatrazena hitna sednica Saveta bezbednosti UN na kojoj bi trebalo da se razmotri stanje na kosmetskom delu makedonsko-jugoslovenske granice posle danasnjih incidenata u kojima su ubijena tri pripadnika makedonske armije.

U izjavi datoj posle nedelnog sastanka drzavnog vrha, koji je sazvaio predsednik Boris Trajkovski u ulozi vrhovnog komandanta oruzanih snaga, Kerim je naglasio da Makedonija nece nikog pitati kako ce od albanskih terorista zastititi svoju teritoriju.

SKOPLJE PREDLAZE TAMPON ZONU

SKOPLJE (Tanjug) - Makedonija predlaze da medjunarodna zajednica formira tampon-zonu sa kosmetske strane makedonsko-jugoslovenske granice, u kojoj bi bilo zabranjeno kretanje naoruzanih lica, prenosenje oruzja i vojne opreme, izjavio je u nedelju uvece makedonski ministar inostranih poslova Srdjan Kerim. Tampon-zona je jedini nacin da se spreči dolazak albanskih terorista sa Kosmeta na teritoriju Makedonije, dodao je Kerim.

DODATNE MERE

SKOPLJE (FoNet) - Makedonsko ministarstvo odbrane u nedelju uvece je saopstilo da ce u toku noci preduzeti "dodatne mere" u granicnom podrucju prema Kosovu, javlja Rojters. Ranije u toku dana Ministarstvo unutrašnjih poslova je saopstilo da je Makedonija tu granicu zatvorila da bi "pojacala bezbednost".

OSUDA TIRANE

TIRANA (Beta-AFP) - Albanija je u nedelju "ostro osudila" nasilje koje vrše albanski "ekstremisti" na granici izmedju Makedonije i juzne srpske pokrajine i pozvala albanske politicke partije da se distanciraju od tih dela. "Albanija je ostro osudila najnovije nasilje ekstremista i pozvala politicke partije iz Makedonije i sa Kosova da se jasno ograde od svakog nasilja koje steti interesima Albanaca u regionu", navodi se u saopstenju vlade u Tirani.

Stanje u rejonu Tanusevaca, na granici Makedonije prema Kosmetu, sve dramatičnije

POGINULA TRI VOJNIKA

SKOPLJE (Beta) - U rejonu Tanusevaca, na severnoj granici Makedonije prema Kosmetu u nedelju pre podne poginula su tri makedonska vojnika posto je njihov Dzip oko 8.30 casova naleteo na protivtenkovsku minu nedaleko od mesta Ravno u blizini jugoslovensko-makedonske granice, sedam kilometara od Tanusevaca.

Vozilo, koje je naletelo na minu, kretalo se, putem blizu karaule, koji je pod kontrolom vojske. Zbog vatre koju su na helikoptere Kfora otvarale grupe naoruzanih Albanaca iz pravca Tanusevaca, skoro dva casa nije bilo moguće evakuisati povredjene vojnike.

Jedan je poginuo na licu mesta, a dvojica tesko ranjenih prvo su prebaceni u skopsku bolnicu. U vestima se naglasava da je stanje na granici prema Kosmetu dramatično. Rejon Tanusevaca drze pod klasicnom okupacijom albanski teroristi, a oko sela su stacionirane jake snage makedonske armije.

Trajkovski sazvaio je, zbog nove serije incidenata u okolini Tanusevaca, naseljenog Albancima, sednicu Nacionalnog saveta odbrane.

U odvojenom incidentu, takodje u Tanusevcima, jedan vojnik je teze ranjen hicem iz snajperske puske. Vatra na makedonske vojnike otvarana je iz albanskih kuca. U Skoplju je bilo najavljenog da ce se zbog incidentata naciji obratiti predsednik Trajkovski.

Sef delegacije NATO-a Den Spekhard podneo je juce izvestaj generalnom sekretaru Robertsonu, isticuci da je stanje na kosmetskom delu granice ove drzave ozbiljno i da moze prerasti u novo ratno zariste.

Poginuli

U nedelju kasno uvece portparol Ministarstva odbrane Makedonije, Djordji Trandafilovski, odrzao je konferenciju za novinare, na kojoj je saopstio identitet vojnika koje su ubili albanski teroristi.

U dzipu, koji je naleteo na nagaznu minu na putu kod sela Ravno, na licu mesta poginuo je kapetan Branko Dimitrievski (33), rođen u Vinici, otac dvoje maloletne dece.

Tom prilikom tesko je povredjen njegov sofer Dejan Jakimovski (26), rođen u Kumanovu, takodje otac dvoje maloletne dece, koji je kasnije podlegao povredama.

U podnozju karaule kod Tanusevca, hicem iz snajpera, ubijen je placeni vojnik Teodor Stojanovski (24) iz Stipa, otac jednog deteta.

OBAVEZNO UZ NATO SNAGE

"Mi podrzavamo vojnu intervenciju makedonske armije, ali u zavisnosti od situacije na terenu i obavezno u sadejstvu sa snagama NATO", rekao je Majk Ajnik na konferenciji za novinare odrzanoj u nedelju uvece u Skoplju.

Ajnik je u dva navrata, odgovarajuci na pitanja novinara, potencirao da je samostalna vojna akcija makedonske armije moguca, ali ne bi bila efikasna kao ona koja bi bila izvedena u sadejstvu sa snagama Kfora i uz saglasnost Umnika stacioniranih na Kosovu.

SAUCESCE KOSTUNICE

BEOGRAD (Beta) - Predsednik SR Jugoslavije Vojislav Kostunica uputio je u nedelju makedonskom predsedniku Borisu Trajkovskom i porodicama nastradalih saucesce povodom ubistva i ranjavanja makedon-skih vojnika u neposrednoj blizini makedonsko-jugoslovenske granice.

"Glas" istrazuje: Da li smo pred novim ratom u regionu?

MAKEDONIJI ODRESENE, A SRBIJI VEZANE RUKE

Tomislav Kresojevic, politicki analiticar agencije "Bina" i saradnik Instituta za geopoliticke studije u Beogradu, smatra da kriza na jugoistoku Srbije i na granici Makedonije i Jugoslavije moze da nosi naziv rata ogranicenog delovanja.

- Na Kosovu i Metohiji, jugu Srbije i u Makedoniji na delu su sukobi niskog intenziteta i organizovano nasilje. Situacija u zapadnoj Makedoniji odvija se po principu domino strategije.

Odnosno, organizuju se teroristicke akcije u Tanusevcu s ciljem globalne destabilizacije vlasti u Makedoniji i izazivanja lancane reakcije - kaze Kresojevic za "Glas".

Prema recima naseg sagovornika, krajnji cilj akcija koje su pocle na Kosovu i Metohiji, prenele se na podrucja opstina Bujanovac, Presevo i Medvedja i sada u Makedoniju, jeste zahtev za organizovanjem neke medjunarodne mirovne konferencije tipa Dejton o resavanju krize na Balkanu.

- Davanje odresenih ruku Makedoniji za oruzanu akciju govori da se balkanski rat nastavlja. I ne samo to, vec preti prerastanjem u sire krizno zariste. Posledice toga bice teske po regionalni mir, opstanak Srba na Kosovu i Metohiji, a doprinece i daljoj kompromitaciji Umnika, Kfora i Rezolucije SB UN 1244. Postoji tendencija da se to multiplicira u regionalno krizno zariste, koje bi sa sobom povuklo i Makedoniju, Bugarsku, Srbiju, Albaniju, ali i NATO koji drzi kljucne pozicije na Balkanu.

Kresojevic smatra da je to put za realizaciju plana koji se uklapa u projekciju takozvanog etnickog, a ne administrativnog Kosova, gde etnicko-verski princip postaje prioritet.

Ivanovic : Makedoniji ni Bog ne moze da pomogne

Predsednik IO SNV za Kosovsku Mitrovicu Oliver Ivanovic je pre nekoliko sedmica u izjavi za "Glas" predvideo ovakav razvoj dogadjaja. U jucerasnoj izjavi za nas list on smatra da su veliki sukobi u Makedoniji izvesni, ali tek na leto.

- Ocenjujem da ce se u narednih nekoliko dana situacija smiriti, ali su moguci napadi na Srbe u centralnom Kosovu. Tek u drugoj polovini leta treba ocekivati nove sukobe u Makedoniji. Sve je to deo plana po kome treba naci "kompenzaciju" za severno Kosovo. Naime, eksperiment s jugom Srbije nije uspeo. Zato treba da "nadoknade teritoriju" zapadnom Makedonijom. Izvesno je ocekivati sukobe vecih razmera u Makedoniji, ali ne i rat. Smena administracije u SAD veoma je vazna, ali ne ocekujem da ce biti nekih generalnih pomaka. Samo se nadam da nece stimulisati ratne inicijative.

Nadam se da su shvatili da je napravljena greska na Kosovu i Metohiji. Ako se ponovi greska, onda je jasno da se radi o nameri da se stvori etnicka albanska drzava na Balkanu. U tom slucaju, Makedoniji ni Bog ne moze pomoci - izjavio je Ivanovic.

Predsednik SSJ i republicki poslanik Borislav Pelevic ne misli da je na pomolu novi rat.

- Smatram da je to sto se danas desava u Makedoniji deo plana za stvaranje velike Albanije i da se to desava uz, cini mi se, pomoc zapadnih mentora i SAD. Prosto ne verujem da je OEBS dao zeleno svetlo Makedoniji za oruzanu akciju.

Clan IO GO DSS-a, republicki poslanik i koordinator DSS-a za Kosovo i Metohiju Dragan Lazic, na osnovu informacija koje pristizu, zakljucuje da predstoje sira ratna dejstva na podrucju severozapadne Makedonije.

- To je, svakako, epilog jedne nedosledne, ali i politike duplih standarda medjunarodne zajednice. S jedne strane, siptarski stratezi agresivnom kampanjom uveravaju siptarski korpus da je ovo istorijska sansa za ostvarivanje koncepta "svi Albanci u jednoj drzavi". S druge strane, medjunarodna zajednica, pre svih SAD, svaljuje na sebe veliku odgovornost, jer svojim cinjenjem ili necinjenjem omogucava ostvarivanje ovog monstruoznog projekta. Da li je Zapadu potrebna jedna nova egoisticka tvorevina, kao svojevremeno nacisticka Nemacka, da bi se kasnije obracunao sa njom, pokazace vreme - govori Lazic.

Dr Miroslav Prokopičević, visi naučni saradnik Instituta za evropske studije:

- Ne verujem da je ovo povod za veci ozrazani okršaj, u pitanju je nekoliko sela gde su Albanci reagovali. Sto se tice stava medjunarodne zajednice, moze se smatrati da su Albanci dobili "zuti karton", jer su ocigledno prekoracili granice u cijim okvirima ih je medjunarodna zajednica tolerisala - kaze dr Prokopijevic. O mestu Jugoslavije u ovakvoj situaciji, dr Prokopijevic kaze da je ona "poslednja u Evropi koja sme da uzme oruzje u ruke".

Dr Borisav Jovic: - Interesi Albanaca da stalno vrse pobune u sukobu su sa americkim interesima. Ova eskalacija pokazuje da su Siptari nervozniji i zele da idu brze nego sto Amerikancima to odgovara, zato su oni resili da ih malo primire. A ako im Siptari upornim akcijama dojade, Amerikanci ce stedeti svoje snage i pustice da se srpska i makedonska vojska sukobi sa njima - kaze dr Borisav Jovic. Jovic napominje da se primirje moze postici, ali da ce ono biti krhko.

LJiljana Staletovic

Dr Momcilo Pavlovic, visi naucni saradnik Instituta za savremenu istoriju:

RAT (SKORO) REALAN

Dr Momcilo Pavlovic, visi naucni saradnik Instituta za savremenu istoriju: - Ako se imaju u vidu albanske ideje i snovi o velikoj Albaniji i Velikom Kosovu, ako se znaju javno iskazani politicki stavovi albanskih lidera o tome da Makedonija bude drzava dva naroda - makedonskog i albanskog, tj. dvonacionalna drzava, sto na Balkanu po pravilu znaci dvonacionalna tragedija, ako je posle napada NATO na Jugoslaviju zbog Albanaca, kod njih ne samo stvoreno uverenje da im je NATO saveznik, vazduhoplovna i kopnena armija, nego i da je malo toga uradjeno da se pacifikuje Kosovo, suzbiju ubilacke i osvetnicke zelje, razbojnistva, ako se Albanci sa strane pobunjuju a njihove akcije tolerisu - onda je ratni sukob na juznim srpskim i severnim granicama Makedonija skoro realan.

Taj sukob, smatra Pavlovic, ne mora biti masovan i pracen velikim zlocinima, ali ce, kako kaze, "biti dugotrajan i iscrpljivace i srpsku i makedonsku drzavu".

- Moguce je da su Albanci podstaknuti spolja da se kompromituju i da se zapadno javno mnjenje, koje je pripremljeno prilikom napada NATO na Jugoslaviju da su Albanci zrtve, sada polako navikava da su i oni agresori, da ostvaruju svoje nacionalisticke ciljeve. Na taj nacin bila bi dozvoljena akcija makedonskih i jugoslovenskih snaga bezbednosti, a SAD i Evropljani bi se polako izvlacili iz balkanskog gliba - dodaje dr Pavlovic.

Resenje?

- Eskalacija sukoba na jugu Srbije i severu Makedonije, traze celovit pristup problemu, jer je pogresan put u nacionalnim sukobima na Balkanu svrstati se na jednu stranu, a resavanjem jednog otvarati druga nacionalna pitanja - odgovara dr Pavlovic.

V. Pavlovic

Skopska "Vecer"

SPREMA SE NOVI RACAK

Skopski "Vecer" najdoslednije vladino glasilo u Makedoniji pozivajuci se na svoje izvore sa terena, tvrdi da se u okupiranom selu Tanusevcu priprema teren za novu obmanu svetske javnosti.

Prema navodima skopskog glasila, albanski teroristi sa Kosova u Tanusevac dovoze leseve zena, staraca i dece, umrlih prirodnom smrću sirom Kosova, kako bi ih kasnije, ako zatreba prikazali kao zrtve agresije makedonske armije.

List navodi da oni vec imaju iskustvo u takvim podvalama, ali ne pominje slucaj Racka, koji je bio direktan povod za bombardovanje SRJ.

SAOPSTENJE ZA JAVNOST

1. Mart 2001. godine

Danas je grupa pristalica raspopa Dedeica iz Cetinja, koju su predvodili Bozidar Bogdanovic i Andja Kopicic, napravila veliki nered u crkvi na Cipuru. Oko 13 casova ova grupa je organizovano dosla u crkvu na Cipuru i svojim nepristojnim ponasanjem onemogucila vršenje svete tajne ispovijesti kojoj su tada u crkvi pristupali ucenici Cetinjske Bogoslovijske duhovnika arhimandrita Varnave.

Cim je saznao za ovaj nered rektor Bogoslovijske Episkop budimljanski G. Joanikije je pozurio da provjeri zbog cega je doslo do nereda u hramu. Episkop Joanikije je jedva uspio da udje u hram posto su ga silom sprecavali pripadnici Bogdanoviceve grupe koji su navodno dosli da se mole za dusu kralja Nikole. Rektor bogoslovijske im je rekao da je dobro sto se mole za kraljevu dusu ali da nije dobro sto galamom i svojim nepristojnim ponasanjem prekidaju crkvenu sluzbu i uz to napadaju djake i svestena lica. I pored ovog razumnog upozorenja Episkop Joanikije je u samom hramu Bozjem, pored grobova kralja Nikole i kraljice Milene pretrpio najpogrdnije psovke i prijatnu progonom sa izlivima iracionalne mrznje. Posebno se u ovom neredu isticao pomenuti Bogdanovic koji je u jednom momentu, osim psovanja pokusao da fizicki napadne rektora Bogoslovijske Episkopa Joanikija, a na kraju je zaprijetio ucenicima bogoslovijske da ce ih sa svojom grupom pretuci na ulici i protjerati sa Cetinja. S obzirom da je i ranije, a ovog puta na najgrublji nacin, grupa Cetinjana na celu sa pomenutim Bogdanovicem, vrsila povrede osnovnih ljudskih i vjerskih prava: ometanje i prekidanje vjerskog obreda - crkvene sluzbe, ugrozavanje bezbjednosti djaka i svestenih lica uz pratece uvrede, pozivamo nadlezne da hitno preduzmu sve zakonom predvidjene mjere protiv ovog i slicnih napada na Crkvu koje je i ovoga puta organizovao pomenuti Bogdanovic sa pristalicama raspopa Dedeica.

SAOPSTENJE KANCELARIJE NJ.K.V. PRESTOLONASLEDNIKA ALEKSANDRA

POVODOM UKIDANJA UKAZA IZ 1947. GODINE

NJ.K.V. Prestolonaslednik Aleksandar i Kraljevski Dom izrazavaju svoje zadovoljstvo sto je izglasavanjem Zakona o ukidanju sramnog Ukaza iz 1947. godine, kojim su Kralj i clanovi Kraljevskog Doma liseni gradjanskih i ljudskih prava, Savezna Skupstina zapocela proces ispravljanja istorijskih nepravdi i bezakonja koji su obelezili poluvekovnu vladavinu komunista i njihovih naslednika u Srbiji i Crnoj Gori.

Njegovo Kraljevsko Visocanstvo veruje da su ovim Zakonom otvorena vrata za povratak u Otadzbinu svih izbeglica Drugog svetskog rata i njihovih potomaka, i da je njegovim donosenjem nedvosmisleno iskazana spremnost da se pokrene postupak vraćanja nepravedno oduzete imovine gradjanima, zaduzbinama i ustanovama. Istovremeno, NJ.K.V. Prestolonaslednik Aleksandar podseca da se stalno mora imati na umu da se ispravljanjem starih nepravdi ne smeju stvarati nove nepravde.

U Londonu, 5. marta 2001.

Sluzba za saopstenja Pravoslavne Mitropolije Crnogorsko-primorske

SAOPSTENJE ZA JAVNOST BOGOSLOVIJE SVETOG PETRA CETINJSKOG

Povodom nedavno vjesto usaglasenih pisanja u "Danu" i "Vijestima" g-dje Andje Kopicic i Bozidara Bogdanovica u kojima oboje potpisanih krajnje zlonamjerno optuzuju Rektora Bogoslovije Sv. Petra Cetinjskog Episkopa Budimljanskog G. Joanikija za "izazivanje" nereda na Cipuru, profesorski savjet ove skole izrazava svoju zabrinutost zbog toga sto vodja parapolicijske formacije, tzv. OVC pomenuti Bogdanovic na predhodno ucinjena bezakonja dodaje obmanjivanje javnosti i sto jos uvek nije, sa svojom grupom, podvrgnut zakonom predvidjenim mjerama zbog razbojnickog ponasanja u crkvi na Cipuru i uopste na Cetinju.

Nadleznim drzavnim organima, zbog ne preduzimanja odgovarajucih mjera umirila je savjest g-dja A. Kopicic svojim clankom u "Vijestima". Ona je pokusala da nekom magijskom manipulacijom svu krivicu sa Bogdanovica, inace poznatog siledzije, prebaci na Ep. Joanikija. Vjerovatno je g-dja Kopicic pokusala da umiri i svoju savjest posto se nasla u drustvu onih koji su nanijeli jos jednu sramotu gradu Cetinju i narusili svestenu tisinu hrama u kojem pocivaju Kralj Nikola i Kraljica Milena. Gospodja Kopicic se, sasvim neocekivano, na kraju "svjedocenja" zaklela! Posto se zaklela cudo je da nije pravo svjedocila da je Bogdanovic sa svojom grupom psovao u Crkvi, prekinuo crkveni obred - Sv. Tajnu Ispovijesti, prijetio batinama i progonom djacima Bogoslovije kao i da su pripadnici njegove grupe izudarali djaka - bogoslova u crkvi na Cipuru. Zar se tako ponasaju postovaoci i sledbenici Kralja Nikole? Da sramota bude veca izudarali su djaka koji je rodod iz Hercegovine ciji su preci ginuli u vojsci Kralja Nikole!

Dalje, g-dja Kopicic tvrdi da je ovom prilikom bila u drustvu sa radnicima Muzeja, mada se, prema utisku prisutnih, ponasala kao visi strucni saradnik Bogdanoviceve grupe u zajednickoj "operaciji" na Cipuru. Ako je, pak, istina sto ona tvrdi pitamo se da li je moguće da ljudi iz jedne kulturne institucije cine ovakva bezakonja u Crkvi? Kako se niko od njih ne nadje da osudi psovke, udaranje djaka, prijetnje i napade na Episkopa? Kako niko ne rece da nije trebalo postavljati gorilu na vratima Sv. hrama koji je silom sprecavao rektora Bogoslovije da ne udje u hram kako bi zastitio preplasene djake od daljeg maltretiranja i ponizavanja?

Profesorski savjet Bogoslovije izrazava nadu da ce nadlezni drzavni organi Crne Gore konacno zakonskim putem sprijeciti dalje napade na Crkvu i zlostavljanje djaka.

Profesorski Savjet Bogoslovije Svetog Petra Cetinjskog

MOLITVE ZA HRISTOLJUBIVU VOJSKU

U Centralnom klubu Vojske Jugoslavije juce je predstavljen zbornik radova "Vojska i vera", koji sadrzi izlaganja na okruglom stolu "Regulisanje verskih pitanja u Vojsci Jugoslavije", odrzanom u Upravi za moral Generalstaba VJ krajem prosle godine. Treba podsetiti da su na tom skupu ucestvovali, osim predstavnika Srpske pravoslavne crkve, jos i predstavnici Islamske verske zajednice Srbije, Jevrejske verske zajednice u Jugoslaviji, Beogradskog univerziteta i drugih vaznih organizacija, ministarstava i institucija.

Jucerasnji skup otvorio je general-potpukovnik Milen Simic, nacelnik Uprave za moral, isticuci ocekivanje da se i na ovaj nacin tema o verskoj sluzbi u oruzanim snagama priblizi najsiroj javnosti. On je upozorio da se u vecini armija u svetu posvecuje velika paznja verskim potrebama vojnika. Nema razloga da nasa vojska u tome izostane, pogotovu sto, kako se izrazio, zivimo u nemirno vreme i nemamo prava na ravnodusnost prema ovom duhovnom i moralnom pitanju.

- Od kraja prosle godine zivimo u velikoj radosti! Tako je svoje izlaganje zapoceo vladika sumadijski dr Sava, naglasavajući da je Vojska Jugoslavije ipak nacinila prvi korak. Vise od pola veka crkva je cekala taj dan. Vojska je zaslužna i za objavljivanje jednog socioloskog istrazivanja koje je pokazalo da su vojnici privrzeniji svom religioznom opredeljenju u znatno vecem broju nego sto se mislilo. To je dokaz da je crkva imala prava da se, na svojim bogosluzenjima, moli za "svoju hristoljubivu vojsku".

Vreme koje vojnici provode pod uniformom, znaci i bez mogucnosti za zivot sa Bogom, vrlo je tesko, smatra vladika. Tu prazninu popunice kapelani, a Srpska pravoslavna crkva ce se potruditi da vernici koji sluze vojsku budu dobri gradjani i da se drze jevandjeljskih principa. Sve to je u demokratskim i takozvanim sekularnim drzavama uredjeno zakonom i ne postoji nikakva smetnja sto su drzava i crkva odvojene a da crkva i uopste veroispovedanje imaju svoj pravno uredjen javni aspekt. U tim zemljama, rekao je vladika Sava, veronauka je u skolama, a isto tako postoje i vojni svestenici.

Odnos drzave i verskih zajednica, smatra prof. dr Bogoljub Sijakovic, savezni ministar vera, "neuredjen je i necivilizovan". Crkva je utemeljena na pamcenju i na zrtvi koja je vezana za pamcenje, iz cega proizilazi i obaveza obicnih ljudi i vojske. U SRJ, zakljucio je on, armija i crkva su jedna drugoj potrebne, i to ne samo iz prakticnih razloga vec i zbog medjusobnog poverenja, integriteta jedinica i svega sto spada u moralnu sferu coveka.

U temelju evropske civilizacije nezaobilazni element je judeo-hriscanstvo, a nasa pripadnost istocnom hriscanstvu

opredeljuje nas na sam centar te civilizacije! Nazalost, dosta dugo smo sami sebe, kao "novi varvari", istiskali sa te pozicije. Srbi su, medjutim, stari, istorijski narod i moraju da resavaju probleme kao sto je uvođenje veronauke u škole, barem kao fakultativnog predmeta... Isto tako, besmisleno je da je Teoloski fakultet iskljucen iz Beogradskog univerziteta, zbog ideoloskih predrasuda i besmislene taktike umnozavanja neprijatelja...

Vojska Jugoslavije zasluzuje priznanje sto je prva uocila problem, koji je urgentan kao i ulogu vere u formiranju mladih ljudi, zakljucio je D. Medakovic.

Zbornik je objavio Novinsko-informativni centar "Vojska", priredjivaci su pukovnik mr Borislav D. Grozdic i major Slavoljub M. Markovic, a strucni recenzent pukovnik dr Svetozar Radisic.

VOJSKA I 5. OKTOBAR

- Sadasnji vojni vrh koji se do 5. oktobra ponasao kao agitprop odlazeceg rezima ne moze biti nosilac reformi u Vojsci Jugoslavije. Drustvo ne sme da dozvoli vojsci da se sama reformise, vec reforma treba da se obavi na osnovu parlamentarnog plana - rekao je na jucerasnjem Pres klubu Medija centra o reformi VJ Miroslav Hadzic, direktor beogradskog Centra za civilno - vojne odnose. Po njegovim recima neophodno je da se izvrsi "depolicijacija vojske i demilitarizacija policije".

- Posednici moci u VJ emituju sliku o vojsci kao o nadnaravnoj sili, a ne o servisu gradjana. Ako ih je predsednik Kostunica zadrzao na položajima - mogao je bar da im kaze da zacute. U normalnoj drzavi morali bi da budu suspendovani ili penzionisani - istakao je Hadzic. Dragan Vuksic, nekadasnji vojni diplomata, konstatovao je da je VJ "izolovana, zaostala, nerazvijena i nesposobna da se ukljuci u medjunarodne odnose". - Na rukovodecim položajima u Vojsci Jugoslavije nema ljudi koji bi ozbiljnije mogli da se pozabave njenom reformom - rekao je Vuksic. "Nijedna jedinica nije bila spremna da intervenise 5. oktobra iako su neki generali obilazili oko mase u centru Beograda kao macak oko vruce kase. Nisu to uradili zbog sebe. Poceli da se spasavaju jos kada su videli izborne rezultate. Ovo sto rade je sramota", istakao je Vuksic.

"Nisam cuo nijedan valjani razlog za to sto jos nisu izvršene promene u Vojsci Jugoslavije. Vojska 5. oktobra nije intervenisala zato sto je na ulicama bilo mnogo ljudi. Nizi oficirski kadar nije zeleo da intervenise jer je delio sudbinu naroda", reko je Zoran Dragisic.

PATRIJARHOV BLAGOSLOV

Kada ce verska sluzba konacno da bude uvedena u Vojsku Jugoslavije?

Određeni rok na ovom skupu nije pominjan. Ali, prema nekim izlaganjima, citav projekat je u podmakloj fazi:

"Model verske sluzbe u VJ je izradjen na osnovi ovog zbornika i vec je dobio blagoslov od patrijarha srpskog gospodina Pavla" rekao je Nacelnik Uprave za moral Generalstaba VJ general-potpukovnik Milen Simic. Vojska "privodi kraju izmene i dopune Pravila sluzbe koje ce definisati nacin realizacije verske sluzbe u VJ i nacin organizacije svestenicke sluzbe" u vojnim jedinicama dodao je general Simic je posle promocije zbornika radova "Vojska i vera" i rekao da ce u 11 gradova u vojnim formacijama biti smesteni i svestenici, dok ce se u manjim sredinama Vojska oslanjati na pomoc lokalnih svestenika.

Prema njegovim recima, pri uvođenju verske sluzbe u VJ bice postovana puna prava svih verskih zajednica koje zive u SRJ, ali ce u jedinicama biti samo svestenici SPC-a. Ideju povratka svestenicke sluzbe u VJ pozdravio je i beogradski rabin Isak Asiel i naveo da je jevrejskoj zajednici prvenstveno vazno da njeni pripadnici na odsluzenju vojnog roka dobijaju slobodne dane u vreme najznacajnijih verskih praznika.

BERNAR KUSNER za CNN:

NEZAVISNOST KOSOVA BICE TEMA KROZ NEKIH 20-30 GODINA

Medjunarodna zajednica mora nastaviti da podrzava etnicke Albance na Kosovu, ali ova jugoslovenska pokrajina ne bi trebalo da postane nezavisna - izjavio je bivsi administrator UN na Kosovu Bernar Kusner u intervjuu americkoj mrezi CNN.

O svojoj podrsci "sirokoj autonomiji" za Kosovo u okviru Srbije i Jugoslavije, Kusner je rekao:

- Nezavisnost nije sada neophodna, to je pitanje za buducnost, i to ce biti tema kroz 20-30 godina. Sada, kada je demokratija dosla u Beograd, pravi put je siroka autonomija, status koji je Kosovo imalo pod marsalom Titom.

Kusner je u intervjuu takodje istakao svoje razocaranje zbog toga sto nije imenovan za Visokog komesara za izbeglice UN, posao koji je otisao u ruke holandskog premijera Ruda Lubersa.

- Veoma sam razocaran, ali i to je zivot. Moj bos Kofi Anan vise voli Lubersa, pa neka mu je sa srecom - izjavio je Kusner, koji je posle napustanja funkcije u Pristini 15. januara ponovo postao ministar zdravlja Francuske.

Korijere dela sera otkriva izvestaj medjunarodne policije:

15 KLANOVA VLADA KOSOVOM

Pred pristinskim hotelom Grand, ofucanim spomenikom pokojnom soc-realizmu, zaustavlja se veliki crni "audi" sa zatamnjenim staklima. Iza je "ford", opet sa tamnim staklima. Okruzuju ih mladi, krupni ljudi, odlucnih lica. Svi su opremljeni mikrofonom i slusalicom, od onih koje se drze u uvetu, i crnim koznim jaknama, otkopcanim uprkos hladnoci. To su telohranitelji. A covek koga treba da stite sef je jednog klana kosovskog podzemlja, dosao je poslom u grad. Na tom Divljem zapadu kakvo je Kosovo posle rata klanovi podzemlja bujali su i narasli kao korov - mnogo ih je, mocni su, imaju cak i tesko naoruzanje. Prema jednom tajnom izvestaju medjunarodne policije - MSU (Multinational Specialized Unit), jedine prave policijske sile u toj oblasti, postoji najmanje 15 klanova, "svaki se sastoji od najvise 100 osoba, i

svaki klan drzi pod kontrolom jednu odredjenu kriminalnu oblast". Albanski klanovi sa Kosova konstituisani su porodjckim odnosima, tako da su prakticno neprobojni - ne postoji mogucnost spoljasnje infiltracije. I svi klanovi imaju "cvrste veze sa lokalnim politickim eksponentima i snaznu unutrasnju disciplinu: eventualno ponasanje koje se oceni kao neodgovarajuće ili nekorektno cesto se kaznjava smrću." "Vojnici" klanova poticu najvećim delom iz redova rasturene OVK. Koju je, uostalom, i pre rata obilato finansiralo podzemlje.

"21. septembra 1999, posle intervencije NATO i ulaska trupa KFOR na Kosovo, OVK je zvanično rasturena" - piše u izveštaju - "i rođjen je KZK, namenjen za zaštitu civila. Od više od 16.000 boraca OVK, medjutim, manje od 5.000 uslo je u novi korpus. Više od 11.000 pripadnika OVK su, dakle, trenutno nezaposleni i lako ih je privuci u kriminalne organizacije." Na Kosovu su citava brda "kalasnjikova" (na trzistu kosta jedva 400 maraka), pistolja kineske i jugoslovenske proizvodnje (150 maraka bez municije), ali i bazuka, raketnih bacaca, rucnih bombi, mina. Godine 1997, tokom pobune u Albaniji, iz skladišta je nestalo 600.000 komada prenosivog oruzja, a samo minimalni deo je oduzet od ljudstva OVK u trenutku njenog rasturanja. juna prošle godine, podseca se u izveštaju, "vojnici britanskog KFOR otkrili su u regionu Drenice cetiri dobro skrivena bunkera u kojima se nalazila velika kolicina oruzja (izmedju ostalog i raketni bacaci, protivtenkovski sistemi, mitraljezi), municije, eksploziva i radio-stanica." Sve to "udaljeno kilometar i po vazдушnom linijom od kuće komandanta Zastitnog korpusa Agima Cekua."

Najunosniji biznis verovatno je sverc cigareta: 12. septembra 2000. policija je u Peci zaplenila 129 tona u skladištu koje pripada Ekremu Ljuci, zvanom Vuka, verovatno najbogatijem coveku na Kosovu. Posедуje dve radio-stanice, jednu privatnu televiziju, jednu novine, jednu stampariju, jedan lanac knjizara, jednu fabriku cigareta i niz firmi koje mu služe kao pokrice.

Finansijer OVK, intimni prijatelj ekstremistickih vodja Ramusa Haradinaja i Hasima Tacija, posle hapsenja zbog sverca platio je kauciju od 230.000 maraka i odmah se vratio na slobodu.

Vukin klan je, prema policiji, verovatno najznacajniji na Kosovu. Ali, jos 14 drugih klanova koje navodi izveštaj nisu manji: od "klana Leoparda", paravojne organizacije koju cine bivsi borci OVK (uključen u "trgovinu oruzjem, ubistva, dinamičtaske napade i prevashodno cinove zastrasivanja Srba"), do "klana Geci", na cijem je celu Sabit Geci, zvan "Hromi", i sam bivsi komandant OVK. Zatim, tu je takozvano "Orlovo oko", po nazivu jednog specijalnog ogranka OVK, specijalizovano za gerilski rat i sabotaze iza neprijateljskih linija, "Black Eagles" (crni orlovi) iz Decana, kojima upravlja Dzavid Nimonaj, upravnik Javnog odeljenja za obrazovanje i kulturu iz Decana, i "Klan Zarku", kojim komanduje Dzabir Zarku, zvani "Slepac", oženjen Amerikankom, tako da ima dva pasosa.

Licni stav - Ranko Djinnovic

DAVOS PRE I POSLE TOGA

Na medjunarodnom skupu nedavno održanom u neutralnoj Svajcarskoj u mestu Davos gde se razgovaralo o mnogim vaznim raznolikim pitanjima Svi ucesnici su bili jedinstveni oko celovitosti SRJ i nepromenljivosti granica na Balkanu i podržali „demokratske procese u istoj. Medjutim, jedan neuzdržani strani diplomata sa funkcijom predsednika susedne Albanije a po imenu Redzep Majdani je izneo svoj predlog kao svojevršni test za promene u nasoj zemlji a koje bi bile u potpunosti potvrđjene kada se obezbede „demokratski uslovi" za samoopredeljenje Crnoj Gori i Kosovu i Metohiji, odnosno separatno Kosovo i Metohija i neovisnu Crnu Goru.

I upravo ovde lezi neuzdržanost pomenutog drzavnika u stvari njegova najiskrenija zelja za ostvarenjem interesa i ciljeva Prizrenske lige koja za krajnju tacku ima osvajanje veceg dela teritorija susednih zemanja sto znaci Albanske granicare na Beloj Steni (jedna trecina urbane sredine grada Nisa), sva zapadna Makedonija, severna Grcka, cela Podgorica i jos malo prema Niksicu svakako podrazumevajuci Plav, Gusinje, Bar, Ulcinj itd.

Zbog svega toga bi za pocetak trebalo ispuniti ova dva „demokratska uslova" kao moderna pravila sticanja drzavnosti a na osnovu „novih" atributa samobitnosti, dakle, nataliteta i emigracionih kretanja.

Zbog toga mi pada na pamet da malo „podržimo" nove modele drzavnosti da kako ovaj ne bude usamljen i stvorimo sliku za naredne periode za sledeće situacije:

Neka mi oprostí najmnogoljudnija na planeti prenaseljena i „mala" Kina, ali ipak, u koliko 500000000 Kineza odluci da iz razloga sabijenosti i ekonomskih motiva za sledecih 20-30 godina odluci da naseli neke susedne zemlje ili pak zemlje po svom izboru, da li cemo za period od 50 godina, recimo, imati nekoliko Kina sirom sveta?!

Opet da ne bismo isli tako i toliko, obratimo paznju na mogucnost da samo „80000000" Italijana zeli da posmatra Jadransko more sa druge obale i uziva u blagodetima iste i zbog toga u sledecih pet godina naseli Albaniju, a nakon 10 godina odluci da se samoopredeli. I to bi otprilike bio deo odgovora uvazenom Majdaniju ne zeledi da ga ovom prilikom upitamo o javnoj tajni kako u demokratskoj Albanijipostoje logori za Srbe i ostale nacionalne manjine i etnicke zajednice a koje su naoružani i uniformisani Albanci koji sebe zovu „OVK" oteli na Kosovu i Metohiji za period 1998-2001. Godine. Ali opet tacno se znalo da njegov glas neće ostati usamljen i kao takav jednostran. Vrlo brzo takvom razmisljanju pridružuje se preobuceni komunista nagli demokrata predsednik Hrvatske Stipe Mesic koji velikodusno podržava na svoj nacin ovu Majdanijevu zabrinutost oko „overe demokratije". On rece da nema nista protiv nezavisnog Kosova kao da se radi o njegovoj licnoj svojini ili pak posedu Hrvatske a samim tim ogromnog Zagorja. Ipak za gospodina Mesica kao poslednjeg totalitarnog lidera SFRJ je bolje da nesto više uradi na povratku više od pola miliona Srba u svoje etnicke i istorijske prostore na teritoriji od pre neku godine medjunarodno priznate Hrvatske no opet da bi se stvorio potreban ambijent za izjave dvojice stranih drzavljana i kako sve ne bi dobilo okvire mesanja u tudje poslove, ocekivalo se da ce neko iz „nase kuće" dati svoj prilog na istu temu. Normalno, ko bi drugi nego presvuceni komunista „istrajni demokrata" umisljeni Bog od Crne Gore gospodin Milo Djukanovic. Cesto puta u poslednje vreme gospodin Djukanovic kazuje kako moderna Crna Gora nezaustavno ide ka nezavisnosti, a nedavno shodno svom komunistickom mentalnom sklopu „vazno i pametno" rece: „Sahranicemo Ideju o Velikoj Srbiji". To rece i ne trpnu okom. Ipak dozvolite:

Crna Gora (za razliku od Kosova i Metohije) ima istorijsko i drzavotvorno pravo na samostalnost sto znaci da samo na pomenutim temeljima ali ne i na paradoksimu ideolosko - jednumno - pogubnih gradjevina na stetnu Srbske kuce. Kao ozbiljnu realnu i zdravu osnovu za samostalnost Crne Gore ne mogu se uzimati neozbiljne uobrazilje pojedinih stranaka u Crnoj Gori koje kao polaziste neovisnosti imaju mrznju za stvarne i cinjenicke okvire samobitnosti a sve po ucenju Sekule Drljevice i Savica Markovica Stedimlje. Svakako gospodin Djukanovic jos ne moze da se oslobodi snaznog bratskog zagrljaja njegovog po godinama starujeg brata jednomisleceg komunistickog bratstva Slobodana Milosevica. Jos su sveze slike njihovih zajednickih stavova, zajednickog Ustava, zajednickih odbrana imena i dela njihovnog duhovnog oca iz velike boljsevicke porodice Josipa Broza Tita. Ostaje nejasno ili bolje receno sada je jasno zasto Djukanovic nije pokrenuo pitanje neovisne Crne Gore po komunistickim granicama u trenutku kada su to uradile bivse Republike SFRJ sada samostalne drzave. Mnogo je razloga za to, i on je upravo sada, dakle kada ne treba poceo da cita naglas svoj na drugom mestu ispisani domaci zadatak.

Kao sto je poznato jedna od tvorevina Boljsevicke recepture je svesno lansiran termin „Velika Srbija“. Kao sredstvo za podmuklo razaranje razgranatog Srbskog stabla, a krenulo se u upotrebu tog termina „Velika“ kao velike opasnosti za okolne male, sto ce reci „Imperijalna“ i „Osvajacka“ u stvari odlicna ideja za lagano zivo komadanje realnog Srbskog celovitog tela. I tako marsista i lenjinista novog milenijuma gospodin Djukanovic ne uspevajuci i pored svake mimike, gestikulacije i teatralnosti na „Evropskom nivou“, da se uzdrzi od visedecenijskog jednumnog razmisljanja „Pobedonosno rece: „Sahranicemo ideju o velikoj Srbiji“. I tako potvrdi sebe kao politickog mrtvaca koji je doskora uspevao da se odrzava kao navodna suprotnost pominjanog Slobodana Milosevica, odnosno u sustini ljubomorna reakcija mladjeg i ambicioznijeg brata iz familije Petokrakic.

Sve u svemu ovaj cuveni triling sa ogromnim znanjem i stazom totalitarne skole, dakle doskora vatreni komunisti u poslednje vreme „Zestoke demokrate“ izjasnio se u povodu svojih zelja, ali isvakako ovaj treci ima najveće sance i najbolju priliku da ostvari visevekovne ciljeve zemalja prve dvojice.

Srpski jezik na Kosovu i Metohiji danas (3)

RUGANJE, ZABRANA, OMALOVAZAVANJE

Stanje je takvo da nam jezicku politiku, u stvari, kreiraju duznosnici Kfora i Unmika. Rezultat njihova "zalaganja" sasvim je ocigledan... Dobro bi bilo da, za to nadlezne institucije detaljno upoznaju medjunarodnu javnost o krsenju jezickih prava Srba i, izuzimajuci albansku, svih drugih etnickih zajednica na Kosovu i Metohiji

Na zastoj u sirenju obrazovnih vidokruga i degradaciju jezickog standarda bitno je uticalo izmestanje Univerzitetskog centra i ostalih institucija koje su, neosporno je, imale izvesnu korektivnu ulogu na jezicko ponasanje sirihi drustvenih masa. Programi, recimo, Univerzitetske biblioteke sadrzavali su i konkretne teme s ciljem promovisanja govora primerenog knjizevnoj normi. Stanovnici okolnih sela, vezani za Pristinu zaposlenjem, rodbinom, druzenjem, bili su cesti gosti pomenutih tribina. Sada je obrnuto: iz gradova, pa i Pristine, mnogi se se sklonili u sela i, hteli - ne hteli, uklapaju se u seoski socijalni milje solidarisuci se sa novim susedima i u izboru jezickog varijeteta. Istovremeno, s prilivom izbeglog stanovnistva u enklavama je došlo do mesanja razlicitih idioma i sociolekata koji u medjusobnoj interferenciji tvore svojevrsni jezicki amalgam, u svakom slucaju dalek od standarda.

Odlaskom naucnih i kulturnih institucija, izdavacka delatnost na srpskom jeziku u Pokrajini je gotovo sasvim ugasena. Izvesne aktivnosti u Leposavicu, u organizaciji Instituta za srpsku kulturu preseljenog iz Pristine i tamosnjeg Centra za kulturu, usled izolovanosti, na samom Kosmetu imaju najmanje odjeka.

Krsenje pravila

Sredstva za masovnu komunikaciju koja, pod pretpostavkom valjanih redakcija, neposredno doprinose jezickoj prosvetenosti ovde se svode na biltene nekoliko nacionalnih veca, te one iz stamparije Kfora i Unmika. Poslednji, buduci da im sadrzaje sa engleskog prevode Albanci ili Srbi slabih jezickih znanja, predstavljaju bezmalo ruganje srpskome jeziku. Radi ilustracije, evo najpre jednog naslova: Nekaznjena nesigurnost zbog "talasa nasilja i nekaznjenog delovanja (Unmik Nenjs, 14. februar 2000). Takozvani srpski listovi Unmik Nenjs i Telegraf vrve od konstrukcija poput sledecih: On je apelovao na okupljene da odoljevaju snagama koje su uzrok sto kosovski Srbi zive u strahu od napada (Telegraf, 16. septembar 2000); Da bi sirenje mrznje bilo kaznjivo, ono bi trebalo da ometa javni red i da podstakne mrznju izmedju grupa a ne pojedinaca (Unmik Nenjs, 14. februar 2000); Kusner je obecao da ce uloziti sav svoj napor u cilju zaustavljanja ovog nabujalog nasilja i na donosenju krivaca pred lice pravde (Unmik Nenjs 5. jun 2000).

Koristeci ove primere, zeleli smo istaci krajnje neodgovoran odnos prema srpskom jeziku, a ne to sto, po svojoj prilici, prevodilac Albanac nije bio uspesniji u poslu. Nedostaje prostora za navodjenje primera iz domena, recimo, sudstva, gde ovakav tretman srpskoga jezika moze imati daleko teze posledice. Svakako ne u tolikoj meri, ali srpski jezik trpi krsenje svakojakih pravila i onda kada njime direktno ne raspolazu stranci uz pomoc albanskih prevodilaca. To se narocito manifestuje na talasima privatnih i poluprivatnih radio-stanica koje emituju svoje skromne programe iz cisto srpskih sredina. Neretko je najveći problem urednika da pronadju i obuće citaca, jer medju populacijom nenaviklom na cetvoroakcenatski sistem i ine vukovske kriterijume pravilnosti to nije nimalo jednostavno.

Sve u svemu, odsustvo drzavnih institucija - naucnih, kulturnih, politickih i drugih, dovelo je do toga da nam jezicku politiku kreiraju duznosnici Kfora i Unmika. Rezultat njihova "zalaganja" sasvim je ocigledan.

Istina, uredbom Civilne administracije u Pokrajini su propisana tri sluzbena jezika - albanski, engleski i srpski. Medjutim, ovaj akt služi samo kao pokrice, posto je u praksi zabrana koriscenja srpskoga jezika, izuzev u enklavama, i dalje "na snazi". Nista se ne cini kako bi se takvo stanje promenilo, naprotiv, ono se tolerise dotle da vec postaje navika. Dokaz tome je i uvezbana spremnost stranaca - sluzbenika Unmika da usluzu Srbe - plate im telefon, donesu namirnice, jer je "normalno" da se onaj ko govori srpski ne sme pojaviti na salteru pošte, u prodavnici, niti na ulici.

Promenjeni nazivi mesta

Civilna administracija UN, takodje, samo je deklarativno zadržala postojeću toponimiju, s obzirom da su Albanci neometano i bez ikakvih posledica promenili blizu 90 posto naziva gradova i sela. Tako je Podujevo postalo Besiana, Glogovac - Drenas, Kos. Kamenica - Dardana, Dobrotin - Miras, itd.

Misljenja smo da u okviru planiranog državnog komiteta za Kosmet treba formirati posebnu stručnu komisiju koja bi, u razgovorima sa predstavnicima Civilne administracije, insistirala na izmeni trenutnog statusa srpskoga jezika. Dobro bi bilo da za to nadležne institucije detaljno upoznaju međunarodnu javnost o kršenju jezičkih prava Srba i, izuzimajući albansku, svih drugih etničkih zajednica na Kosovu i Metohiji te da, pozivajući se na Univerzalnu deklaraciju o jezičkim pravima i Evropsku povelju za regionalne i manjinske jezike, zahtevaju promenu jezičke politike, nametnute neprimerenim odnosom međunarodnih faktora. U protivnom, srpskom jeziku pretila je opasnost daljeg omalovažavanja sa još većim posledicama.

Mitra Reljic
